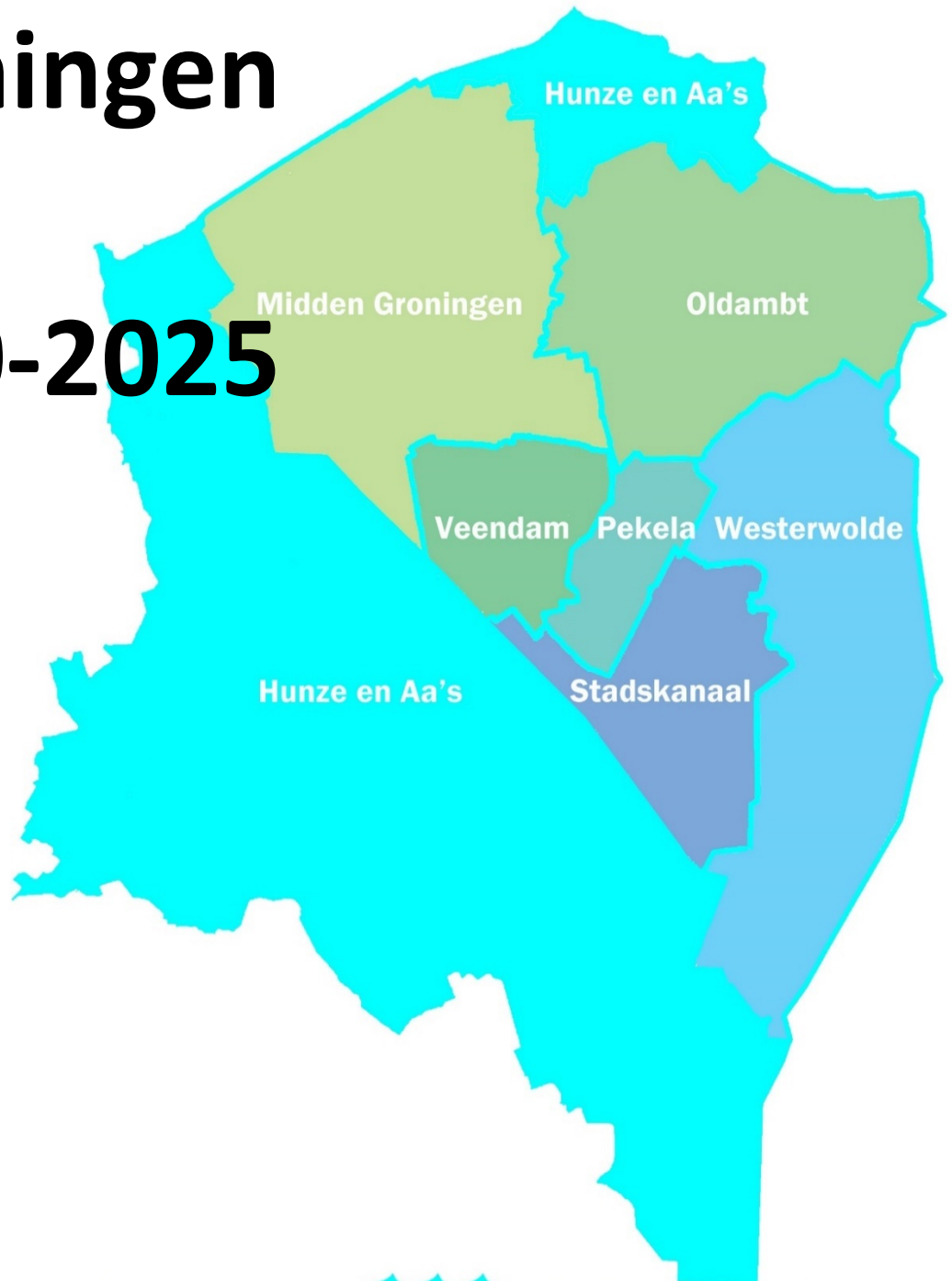

Programma cluster Groningen Oost 2020-2025

Samenwerken aan **ons water** in Groningen en Drenthe

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	Doelen en strategie	3
2.1.	Regionale doelen en projecten Ons Water Centraal	4
2.2.	Doelen cluster Groningen Oost	4
2.3.	Strategie Groningen Oost	4
3.	Evaluatie	5
3.1.	Programma voormalig cluster Groningen Oost	5
3.2.	Programma voormalig cluster Groningen Centraal	6
3.3.	Leerpunten en bijstelling	6
4.	Programma Groningen Oost.....	6
5.	Organisatie en Financiën	8
5.1.	Organisatie.....	8
5.2.	Financiën.....	8
	Bijlage 1 Tussentijdse evaluatie bestaande programma's.....	10
	Bijlage 2: Uitvoeringsprogramma regio Groningen en Noord-Drenthe: Ons water centraal	12

Maart 2020, versie 2.1

Opgesteld door: Jeroen Niezen – Asopos Consult

1. Inleiding

Na het vaststellen van het landelijk Bestuursakkoord Water in 2011 is in de regio Groningen en Noord-Drenthe een regionale samenwerking van start gegaan. Er is een regionaal bestuursakkoord opgesteld in 2014 waarin gemeenten, waterschappen en waterbedrijven doelen hebben vastgelegd voor 2020. Deze doelen (3K+D) behelsden o.a.:

- Maatschappelijke kosten in de waterketen te verlagen;
- Vergroting van de kwaliteit en efficiency van de uitvoering van de beheertaken;
- Vermindering van personele kwetsbaarheid;
- Duurzaamheid en innovatie in de waterketen versterken.

De samenwerking was op twee niveaus georganiseerd: op regionaal niveau onder leiding van een waterregisseur en op clusterniveau in de vorm van een aantal gemeenten en een waterschap in een gezamenlijk waterteam onder leiding van een clustercoördinator. De samenwerking is in 2015 vastgelegd in regionale waterakkoorden, die later zijn vervangen door respectievelijk:

- Afvalwaterplan Groningen Oost 2016-2020 (gemeenten Bellingwedde, Oldambt, Stadskanaal en Vlagtwedde en waterschap Hunze en Aa's)
- Afvalwaterbeleidsplan Groningen Centraal 2020-2024 (gemeenten Midden-Groningen, Pekela en Veendam en waterschap Hunze en Aa's)

Beide plannen bevatten een gezamenlijk uitvoeringsprogramma. Het programma voor Groningen Oost is in 2018 geëvalueerd en herijkt en loopt eind 2020 af. De uitvoering van het gezamenlijke programma in Groningen Centraal moet nog van start gaan.

In 2019 is in de regio Groningen en Noord-Drenthe besloten om het waterakkoord te verlengen tot 2025. Dit betekent een continuering van de samenwerking en de lopende projecten. De opgave ten aanzien van de financiële doelstelling voor 2020 is afgerond. De overige doelen staan nog overeind en vragen om nieuwe projecten en initiatieven. Daaraan zijn klimaatadaptatie en cybersecurity toegevoegd. In het programma 'Ons water centraal' zijn de afspraken en projecten vastgelegd. In bijlage 2 is hier nadere informatie over te vinden. Deze projecten worden op de regionale schaal aangestuurd en uitgevoerd door de waterregisseur en de regionale projectleiders. Ze raken aan de activiteiten in het cluster Groningen Oost, daarom moet het regionale programma goed worden afgestemd op dit programma voor het cluster Groningen Oost.

Het cluster Groningen Oost heeft een nieuwe vorm gekregen bij de start van Ons water centraal. Er is vanwege de afname van het aantal gemeenten, als gevolg van gemeentelijke herindeling, gekozen voor het samenvoegen van de voormalige clusters Groningen Oost en Groningen Centraal. Het cluster zal in de periode 2020-2025 bestaan uit de gemeenten Midden-Groningen, de Kompanjie namens Veendam en Pekela, Oldambt, Stadskanaal en Westerwolde.

In dit document worden de vigerende programma's samengevoegd tot een nieuw programma, dat invulling geeft aan de gezamenlijke ambities in Groningen Oost en dat goed is afgestemd op het regionale programma Ons water centraal. Dit programma vervangt het huidige programma dat is opgenomen in het hoofdrapport van het Afvalwaterbeleidsplan Groningen Centraal 2020-2024. Het programma vormt de onderlegger voor het nieuw op te stellen Water- en Rioleringsprogramma (WRP) Groningen Oost 2021-2025 van de gemeenten Oldambt, Stadskanaal, Westerwolde en waterschap Hunze en Aa's.

2. Doelen en strategie

De doelen en strategie voor de samenwerking in het cluster Groningen Oost volgen het regionale programma en de lokale opgaven. In het afvalwaterbeleidsplan Groningen Centraal (Midden-Groningen, Pekela, Veendam) zijn deze uitgewerkt. Parallel aan het opstellen van dit programma wordt het Water- en

Rioleringsprogramma voor Oldambt, Stadskanaal en Westerwolde opgesteld. Ook hierin worden de lokale doelen per gemeente beschreven.

In dit programma beperken we ons daarom tot het verwijzen en kort samenvatten van wat in de genoemde stukken is uitgewerkt. Het doel van dit programma is verbinden en die dingen samen doen die tot meerwaarde leiden.

2.1. Regionale doelen en projecten Ons Water Centraal

In het najaar van 2019 is de samenwerking in de regio Groningen en Noord-Drenthe een nieuwe fase ingegaan met de vaststelling van het programma Ons water centraal. In dit programma zijn de regionale ambities tot 2025 verwoord.

De doelen voor 2025 uit Ons water centraal:

1. Duurzaamheid moet worden versterkt in beleid en projecten.
2. De personele kwetsbaarheid moet worden verminderd. Kwetsbaarheid moet een sterkere voorwaardelijke positie krijgen bij het vormgeven van samenwerking.
3. Verbetering van kwaliteit moet vooral voortkomen uit de gestarte samenwerkingsprojecten meten en monitoren, gegevensbeheer en de waterketenkaart.
4. Doel is om de gematigde kostenontwikkeling tussen 2010 en 2020 tot 2025 voort te zetten. Door het Uniform Exploitatiemodel in te gaan zetten als monitor ontstaat een vergelijksmiddel dat gedetailleerd inzicht biedt in de aard van kostenverschuivingen.
5. Het proces van stresstesten, risicodialoog en definiëren van maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie wordt ondersteund, zodat dit tot goede afstemming leidt met de implementatie van de Omgevingswet op 1-1-2021.
6. Afstemming en samenwerking leiden ook tot meer gezamenlijke digitale activiteiten en vormen daarmee een groeiend risico voor digitale dreigingen. Deze risico's worden in kaart gebracht.

De doelen zijn uitgewerkt in een regionaal programma van projecten. Een aantal van de projecten wordt geheel op regionale schaal uitgevoerd. Als het om klimaatadaptatie, kwetsbaarheid en kostenontwikkeling gaat dan ligt er ook een opgave in de clusters en in de afzonderlijke gemeenten, waterschappen en waterbedrijven.

In bijlage 2 is het uitvoeringsprogramma van de regio ter informatie overgenomen. Dit wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de regionale stuurgroep waterketen, de waterregisseur en het overleg van clustercoördinatoren.

2.2. Doelen cluster Groningen Oost

De samenwerking in het cluster Groningen Oost vormt een schakel tussen de regionale samenwerking en de individuele activiteiten van gemeenten en het waterschap. Het cluster stelt zich ten doel:

1. Activiteiten en projecten gezamenlijk uitvoeren als dat leidt tot meer efficiency, doelmatigheid en betere inzet van kennis en capaciteit;
2. De kwetsbaarheid van de individuele partners verkleinen door kennis uit te wisselen en elkaar te ondersteunen bij ontwikkelingen, taken en projecten in het werkveld;
3. Waar mogelijk gezamenlijk projecten en diensten aan te besteden;
4. Samenwerking zoeken bij de aanpak van de klimaatadaptatie;
5. Duurzame ontwikkeling van de uitvoering van de watertaken stimuleren;
6. Waar mogelijk gezamenlijk optrekken bij de vertegenwoordiging in de regio en in het land;
7. Afstemmen over de deelname in de regionale samenwerkingsprojecten.

Deze doelen worden vertaald in afspraken over activiteiten, organisatie en financiering.

2.3. Strategie Groningen Oost

De samenwerking is vooral een voortzetting van de werkwijze die de afgelopen 5 jaar is gehanteerd. Daar is geen nieuwe strategie voor nodig. Door de verandering van de samenstelling van het cluster en door de verandering van de opgaven is het wel nodig dat de keuze uit de mogelijke wegen en middelen moet worden herijkt. De scope van de regio is veranderd, klimaatadaptatie en kwetsbaarheid vragen om meer

aandacht en inzet en de ontwikkeling van de regionale samenwerkingsvormen (gegevensbeheer, meten en monitoren en waterkaart) schrijden voort. Het is daarom vooral tijd om de klokken gelijk te zetten: er moet meer energie op ingezet worden en welke projecten zijn afgerond of worden teruggeschroefd naar individueel niveau.

Om de strategie bij te kunnen stellen wordt eerst teruggeblikt op de afgelopen vijf jaar. Op basis van leerpunten en de behaalde resultaten wordt een nieuw programma voor de komende vijf jaar opgesteld.

3. Evaluatie

In de twee voormalige clusters Groningen Centraal en Groningen Oost werd beide gewerkt met een programma.

In dit hoofdstuk worden de bereikte resultaten besproken en geëvalueerd.

3.1. Programma voormalig cluster Groningen Oost

Het programma van het voormalige cluster Groningen Oost (gemeenten Oldambt, Westerwolde, Stadskanaal en waterschap Hunze en Aa's) is opgenomen in het Afvalwaterplan Groningen Oost 2016-2020. Dit programma is in 2018 tussentijds geëvalueerd en herijkt. Dit programma loopt formeel af aan het eind van 2020. Het wordt nu vervangen door dit nieuwe programma. Daarmee wordt de continuïteit gewaarborgd en wordt samenhang aangebracht met het in 2020 op te stellen Water- en Rioleringsprogramma (WRP) Groningen Oost 2021-2025, dat de gemeenten Oldambt, Westerwolde en Stadskanaal samen opstellen.

In bijlage 1 is een tussentijdse evaluatie van het lopende programma weergegeven. Een korte samenvatting daarvan:

1. Project 1A communicatie is uitgevoerd als onderdeel van het regionale project "Mijn water in jouw klas".
2. De projecten 2A (Rioolvreemd water), 3B (meten en monitoren) en 4A (OAS) hangen samen met de opzet van het regionale project meten en monitoren. De dataopbouw in dat project is bijna gereed, daarna kunnen de tools voor analyse en optimalisatie worden ingezet en kunnen projecten 2A en 4A worden uitgevoerd. Meten en monitoren is goed opgestart.
3. Project 2B (afkoppelen drukriolering) is om redenen van personele capaciteit uitgesteld.
4. Voor project 3A (risico gestuurd beheer) is in Oldambt een pilot uitgevoerd. Hiervan is veel lering getrokken, het heeft geleid tot een andere werkwijze waarin minder riolen worden vervangen. Die kennis kan nu gedeeld worden met de andere gemeenten zodat zij deze ontwikkeling verder kunnen doorvoeren.
5. Ook voor project 3B (Gemalenbeheer) is Oldambt pilotgemeente. Een deel van de gemalen wordt beheerd door waterschap Hunze en Aa's. Deze samenwerking wordt jaarlijks geëvalueerd. Het project krijgt voorlopig geen vervolg omdat er geen significante voor- of nadelen uitkomen.
6. Project 3C (gegevensbeheer) is een regionaal project waar alle drie gemeenten in meedraaien. Medio 2020 zijn alle gegevensbestanden op orde en wordt nagedacht over vervolgstappen.
7. Het project 3D (gezamenlijk aanbesteden) is (nog) niet herhaald omdat de kostenontwikkeling in de markt daar geen aanleiding toe gaf, een aantal contracten is verlengd. Het thema blijft actueel.
8. De Waterkaart, project 8A, wordt regionaal doorontwikkeld. Gemeenten zijn daar actief bij aangehaakt.
9. Door de uitvoering van stresstesten in 2019 door Oldambt en Westerwolde liggen de gemeenten op schema bij de aanpak van project 8B, klimaatadaptatie. Stadskanaal deed al eerder mee met een regionale pilot.

Resumerend: de uitvoering van het programma ligt goed op schema. Voortgang van het project meten en monitoren bepaalt de voortgang van een paar projecten van het cluster. Van de 10 projecten zijn er twee nog niet aan bod gekomen, die zijn als gevolg van beperkte personele capaciteit 1-2 jaar uitgesteld.

Daardoor is vertraging opgelopen in de uitvoering van het gehele programma. Deze vertraging is niet wenselijk, maar het heeft geen acute negatieve consequenties.

3.2. Programma voormalig cluster Groningen Centraal

Het programma van het voormalige cluster Groningen Centraal is in 2018/ 2019 opgesteld als onderdeel van het Afvalwaterbeleidsplan Groningen Centraal 2020-2024 (gemeenten Midden-Groningen, Pekela en Veendam en waterschap Hunze en Aa's). Bij het opstellen van dit plan is de clustersamenwerking geëvalueerd en is een nieuw programma opgesteld als onderdeel van dit plan. Door de regionale ontwikkelingen eind 2019 is gewacht met de start van de uitvoering van dit programma. Dit programma wordt daarom als onderlegger gebruikt voor het opstellen van het nieuwe programma dat in H4 is uitgewerkt.

De evaluatie van het Waterakkoord, dat eind 2014 in de colleges en het DB van het waterschap is vastgesteld, is opgenomen in het afvalwaterbeleidsplan. Uitvoering van het waterakkoord heeft tot de volgende resultaten geleid:

1. Ontwikkelen van risico gestuurd beheer.
2. Het opstellen van de waterkaart, een digitaal instrument van gemeenten en waterschap gezamenlijk waarin alle water gerelateerde objecten zijn vastgelegd.
3. Gezamenlijk aanbesteden reinigen en inspecteren van riolen.
4. Gezamenlijk aanbesteden van relinen van riolen.
5. Regionale samenwerking meten en monitoren en gegevensbeheer (in ontwikkeling).
6. Het gezamenlijk opstellen van dit afvalwaterbeleidsplan.

3.3. Leerpunten en bijstelling

De evaluatie van de clusterprogramma's heeft tot een aantal leerpunten geleid die leiden tot een lichte bijstelling

van de gezamenlijke programma's als deze geïntegreerd worden. De belangrijkste leerpunten zijn:

- Laat individuele projecten buiten beschouwing.
- Regelmatig bijstellen planning, sommige zaken lopen uit, andere zijn versneld.
- Goed omgaan met de actualiteit, bijvoorbeeld regionale ontwikkelingen en klimaatadaptatie.
- Meer focus aanbrengen, vooral bij voorlichting en educatie. Maak een paar duidelijke, beperkte afspraken over wat je op dit vlak wil doen, maak het niet te breed. Daarvoor ontbreekt tijd, urgentie en motivatie.
- Wijs trekkers aan: het feit dat het veel iedere voor zich is komt ook doordat eigenaarschap, het verdelen van het werk, onvoldoende aandacht krijgt. Laat je aanspreken en spreek elkaar aan. Geef wat steviger vorm aan de samenwerking, dan komt de meerwaarde vanzelf.

4. Programma Groningen Oost

1. Communicatie/ organisatie	Tijd/geld	Trekker	Omschrijving
1A Communicatie, kennisuitwisseling en innovatie	2020-2025 10 dagen € 25.000	Joost Gierman	Communicatie en kennisuitwisseling richten zich met name op de eigen organisaties en het bestuur. Het leidt tot verminderen van kwetsbaarheid en versterken van kwaliteit. Er wordt gericht gezocht naar innovaties, nieuwe technieken en versterking van de doelmatigheid. Communicatie richt zich ook op gedrag van inwoners en bedrijven. Er zal gebruik gemaakt (blijven) worden van RIONED campagnes en stimuleren van afkoppelen van regenwater. Opties zijn deelname aan Operatie Steenbreek en gerichte campagnes rond klimaatadaptatie

			Een onderwerp voor kennisuitwisseling in 2020/ 2021 is de implementatie van de omgevingswet
1B Coördinatie en afstemming (1/2d/wk)	2020-2025 20 dagen/ jr € 15.000/ jr	Joost Gierman	De inzet van de clustercoördinator wordt conform Ons water centraal jaarlijks verrekend.
2: Regionale projecten: aansturing en organisatie regionaal		Regio trekker	Relatie met programma cluster Groningen Oost
2A Versterken duurzaamheid		Ntb	Ntb
2B Verminderen kwetsbaarheid		Ntb	Afstemmen regionale projecten met lokale behoeften
2C Meten en monitoren		Kees van Nes	Relatie met onderzoek en optimalisatie; deelname per gemeente afzonderlijk
2D Gegevensbeheer		Dries Jansma	Relatie met ontwikkelen risico gestuurd beheer; deelname per gemeente afzonderlijk
2E Waterkaart		Andre Hammenga	Deelname per gemeente afzonderlijk
2F Kostenontwikkeling		Diane Schepers	Relatie met jaarprogramma/ bepaling rioolheffing door middel van jaarlijks updaten Uniform Exploitatiemodel; deelname per gemeente afzonderlijk
2G Klimaatadaptatie proces		Ntb	Reio Ntb, in het cluster is uitvoering stresstesten afgerond begin 2020, aanpak risicodialoog en opstellen maatregelenprogramma starten in 2020
2H Afstemmen aanpak cybercriminaliteit		Ntb	Ntb
3: Projecten Groningen Oost	Tijd/geld	Trekker	Omschrijving
3A Afkoppelen regenwater van drukriolering	2024 30 dagen € 20.000	Martin Jonker	Beleid ontwikkelen voor afkoppelen van regenwater van drukriolering d.m.v. stimulering en/of regenwaterverordening en opstellen plan van aanpak.
3B Risico-gestuurd beheer door ontwikkelen	2020-2025 30 dagen € 10.000	Gerhard Hurenkamp	Bij het ontwikkelen van risico gestuurd beheer zijn fase verschillen en verschillen in werkwijze per gemeente ontstaan. Als gevolg hiervan en vanwege nieuwe technieken zal regelmatig worden afgestemd en kennis worden uitgewisseld. Ook wordt onderzocht hoe het regionale gegevensbeheer hierin kan faciliteren.
3C Onderzoek afvalwaterketen - Onderzoek persleiding Pekela - RTC Foxhol - OAS - Rioolvreemd water verminderen in Scheemda	2020-2025 50 dagen € 100.000	Per project benoemen	Er zijn al een aantal onderzoeksprojecten in uitvoering die in de komende jaren worden afgerond. Door klimaatadaptatie en vergroting van het inzicht in de werking van de riolering (meten en monitoren) ontstaan kansen voor optimalisatie (OAS) en ketensturing (RTC). Deze kansen worden actief opgepakt in gezamenlijke projecten.
3D Onderzoek zuiveringsbeheer - Onderzoek bedrijfsafvalwater naar zuivering Veendam - Productie grondstoffen en energie - Assetmanagement en risicosturing - Energieverbruik terugdringen	2020-2025 110 dagen € 60.000	Jan Egberts Eleveld	Er lopen verschillende optimalisatieprojecten binnen waterschap Hunze en Aa's met een duidelijke verbinding naar gemeentelijke riolering. Afstemming en uitvoering van deze projecten wordt afgestemd in het waterteam. Hierbij kan overlap zijn met project 3C
3E Raambestekken voor beheer en onderhoud	2021 10 dagen € 20.000	Anne Alkema	Elk half jaar afstemmen of zich kansen voordoen voor gezamenlijke aanbesteding van onderhoudsbestekken en deze waar mogelijk benutten: o.a. kolken zuigen, vegen, reinigen riolen, inspecteren riolen, gemalenbeheer, baggeren.
3F Warmte- en energievraag afstemmen	2023 20 dagen € 0	Ntb	Als gevolg van warmte transitie visies ontstaat vraag naar warmtebronnen. Er kan dan gericht gezocht worden naar ontwikkelingsmogelijkheden Riothermie.

5. Organisatie en Financiën

5.1. Organisatie

De organisatie in het cluster Groningen Oost bouwt voort op de afspraken die regionaal zijn gemaakt in het programma 'Ons water centraal'. Binnen het cluster is Joost Gierman aangewezen als clustercoördinator. Het is zijn taak om de algehele voortgang in het cluster te bewaken en het cluster te vertegenwoordigen in het clustercoördinatorenoverleg van de regio Groningen en Noord-Drenthe.

Het waterteam is het uitvoerend orgaan van de samenwerking in Groningen Oost. In het waterteam zitten vertegenwoordigers van gemeenten en waterschap. Zij zijn verantwoordelijk voor het opstellen van dit programma, de uitvoering en het zo nodig bijstellen ervan. Binnen het waterteam worden taken verdeeld. De projecten worden verdeeld, waarbij steeds een of twee trekkers binnen het waterteam verantwoordelijk zijn voor een project.

Een manager uit het cluster maakt deel uit van de regionale regiegroep. Voor Groningen Oost is dat Koos Bogaerts van de gemeente Westerwolde. Er vindt 1-2x per jaar een bijeenkomst plaats van de managers in het cluster, waarin wordt teruggekoppeld over de voortgang van de projecten in het cluster en over de gang van zaken in de regionale samenwerking.

Er wordt jaarlijks een bestuurlijk overleg georganiseerd waarin de voortgang en resultaten van het programma worden besproken. Ook wordt het jaarprogramma voor het komende jaar dan besproken. Vanuit Groningen Oost is wethouder Bert Wierenga van Veendam lid van de Stuurgroep Waterketen.

De taken van het waterteam zijn:

- de voortgang, afstemming en kosten bewaken van alle direct uit dit programma voortvloeiende gezamenlijke activiteiten en maatregelen;
- jaarlijks rapporteren aan de zeven organisaties en jaarlijks een bestuurlijk overleg organiseren;
- als opdrachtnemer fungeren voor de uitvoering van gezamenlijke activiteiten en maatregelen, die voortvloeien uit het programma;
- zorg dragen voor communicatie over de uitvoering van het programma.

5.2. Financiën

Voor het uitvoeren van een gezamenlijk programma zijn goede afspraken over verrekening van de kosten essentieel. De aanpak is in principe pragmatisch. Per project worden afspraken gemaakt over wie de trekker is en hoe de kosten worden verrekend, zie het kopje uitbesteding. De uren van clustercoördinator Joost Gierman (Ons water centraal: ½ dag/week) worden door de gemeente Midden-Groningen verrekend met de andere gemeenten en het waterschap.

Berekening van de geraamde kosten over vijf jaar: gemiddeld € 62.000 per jaar

Verrekeningsmethode

In het cluster Groningen Oost wordt de verrekening van kosten van gezamenlijke projecten in het verlengde van het regionale akkoord geregeld. Deze wijze van verrekenen is bestuurlijk goedgekeurd en wijkt weinig af van andere mogelijke methodes zoals bijvoorbeeld verrekening op basis van aantal aansluitingen. Er ontstaat zo een eenduidige aanpak die maatschappelijk goed te verantwoorden is.

Uitgangspunten zijn:

- Verrekening vindt plaats op basis van bedragen exclusief Btw;
- De gemeenten betalen 80% van de projectkosten op basis van een verdeling op inwonertal zoals opgenomen in bijlage 6 van Ons water centraal;
- Het waterschap levert een bijdrage van 20% van de projectkosten excl. Btw rechtstreeks aan de gemeenten in de vorm van subsidie;

- Nota's voor geleverde diensten aan de clustersamenwerking worden bij de vijf organisaties (De Kompanjie namens Veendam en Pekela) afzonderlijk ingediend.

In de praktijk worden geen nota's in rekening gebracht bij het waterschap. Gemeenten betalen 100% van de nota's, waarvoor ze 20% subsidie op het bedrag excl. Btw van het waterschap krijgen. Zo kan de Btw volledig door de gemeenten worden verrekend.

Werkwijze

Dit leidt tot de volgende werkwijze bij het indienen van nota's voor in opdracht van het waterteam verrichte werkzaamheden: De kosten worden op basis van inwonertal voor 100% verdeeld over de gemeenten, die daarvoor 20% subsidie van het waterschap krijgen, die op zijn beurt ook weer wordt verdeeld over de gemeenten op basis van inwonertal. Niet in alle gevallen is er een belang van het waterschap. In dat geval wordt de verdeling in de vierde kolom aangehouden en subsidieert het waterschap niet.

Gemeente	Inwoners	Werkelijke bijdrage na verrekening	Verdeling tbv in te dienen nota's	Subsidie waterschap
Midden-Groningen	60.953	24,9%	31,1%	6,2%
Oldambt	38.075	15,6%	19,5%	3,9%
Pekela	12.245	5,0%	6,3%	1,3%
Stadskanaal	32.258	13,2%	16,5%	3,3%
Veendam	27.508	11,2%	14,1%	2,8%
Westerwolde	24.684	10,1%	12,6%	2,5%
Totaal inwoners	195.723			
Waterschap Hunze en Aa's		20%		
Totaal		100%	100%	20%

Percentages zijn afgerond op 1 decimaal. Inwoneraantallen zijn conform 'Ons water centraal'.

De geraamde kosten op basis van het programma bedragen voor alle partijen gezamenlijk € 62.000 per jaar. Op basis van de verrekeningsmethode levert dit de volgende jaarlijks lasten op:

Midden-Groningen	€ 15.440
Oldambt	€ 9.680
Pekela	€ 3.100
Stadskanaal	€ 8.180
Veendam	€ 6.940
Westerwolde	€ 6.260
Waterschap Hunze en Aa's	€ 12.400

Uitbesteding projecten

Er zijn verschillende werkwijzen mogelijk bij het gezamenlijk aanbesteden van diensten ten behoeve van de uitvoering van projecten. Of een van de partijen treedt op als penvoerder/ opdrachtgever en draagt zorg voor de verrekening met de andere partijen. Of door de opdrachtnemer wordt aan de zes gemeenten afzonderlijk een aanbidding gedaan en er wordt per gemeente apart verrekend. Het waterteam maakt hiertoe per project en maatwerkkeuze.

Tussentijdse evaluatie programma 2018-2020 Oldambt, Westerwolde en Stadskanaal

De volgende projecten zijn uit het programma gehaald omdat dit lopende, individuele activiteiten betreft: Assetmanagement zuiveringsbeheer, energieverbruik zuiveringen terugdringen en marktontwikkelingen energie en grondstoffen volgen.

Evaluatie op hoofdlijnen van het programma voor 2018-2020:

1: INVOER	Planning	Trekker	Omschrijving
1A Communicatie en educatie	2018-2020 100 dagen € 25.000	Jan Egberts	Meedoen aan regioproject 'mijn water in jouw klas' Communiceren van bereikte resultaten: Is regionaal uitgezet; terugkoppeling en communicatie (summier) in laatste regionale jaarverslag (NB laatste jaarverslag is van 2017...).
2: AANSLUITING			
2A Rioolvreemd water verminderen	2018 30 dagen € 20.000	Jan Egberts	Onderzoek naar herkomst rioolvreemd water in Scheemda, bepalen maatregelen: Afhankelijk van het project meten en monitoren; inzicht verkrijgen en dan gericht inzoomen (en maatregelen formuleren): moet nog worden uitgevoerd
2B Afkoppelen regenwater van drukriolering	2019 30 dagen € 20.000	Jan Egberts	Beleid ontwikkelen voor afkoppelen van regenwater van drukriolering d.m.v. stimulering en/of regenwaterverordening en opstellen plan van aanpak: project is uitgesteld.
3: INZAMELING & TRANSPORT			
3A Beoordeling riolering, risico-gestuurd beheer	2018-2020 60 dagen € 10.000	Gerhard	In Oldambt is als pilot in samenwerking met Inrio/ gemeente Groningen en vervolgens met vandervalk+degroot gewerkt aan de ontwikkeling van risico gestuurd beheer. Er is een methode ontwikkeld die tot sterke toename van reparatie en relining en een sterke vermindering van vervanging heeft geleid. Er vindt nog doorontwikkeling plaats, andere gemeenten moeten nog een inhaalslag maken op de pilot.
3B Gemalenbeheer, telemetrie, meten en monitoren	2018-2020 20 dagen € 10.000	Jan Egberts (Gerhard, Albert voor meten)	In Oldambt voert het waterschap nu ruim twee jaar het gemalenbeheer uit voor een deel van de gemalen. Er wordt jaarlijks geëvalueerd. In Westerwolde is het gemalenbeheer (voorm. Vlagtwedde) door het waterschap gestopt. Er zijn geen plannen om gezamenlijk gemalenbeheer verder te ontwikkelen. In Oldambt wordt momenteel voor de toekomst onderzocht naar de beste beheerstrategie. Oldambt is ook pilot bij de regionale samenwerking in het meten en monitoren. De data-uitwisseling en telemetrie is op orde, er zijn eerste eenvoudige analyses uitgevoerd. Andere gemeenten volgen hierin.
3C Gegevensbeheer en assetmanagement	2018-2020 30 dagen € 20.000	Dries Jansma	De gemeenten participeren inmiddels in het regionale project. Er is al veel data ingevoerd, verwacht wordt dat de gegevensbestanden medio 2020 op orde zijn.
3D Kolken en gemalen reinigen gezamenlijk	2018 30 dagen € 10.000	Albert en Erwin	Opstellen nieuw bestek, mogelijk met drie gemeenten samen, is (nog) niet herhaald omdat de kostenontwikkeling in de markt daar geen aanleiding toe gaf, een aantal contracten is verlengd. Het thema blijft actueel.
4: BEMALING			
4A Optimalisatiestudie (OAS)	2020 50 dagen € 30.000		Het project meten en monitoren heeft in 2020 een niveau bereikt waarop goed een OAS uitgevoerd kan worden. In het nieuwe programma wordt deze mogelijkheid meegenomen.

8: WATERSYSTEEM			
8A Beheer waterkaart	2018-2020 10 dagen € 10.000	Gerhard en Elias	De waterkaart wordt in regionaal verband actief doorontwikkeld. Gemeenten zij daarbij goed aangehaakt.
8B Klimaatadaptatie	2018-2019 60 dagen € 30.000	Erwin en Jan Egberts	In 2019 hebben alle gemeenten de stresstesten uitgevoerd. In 2020 volgt de risicodialoog. Project loopt volgens planning, wordt in 2021 afgerond.
UITVOERING			
Programmamanagement (1/2d/wk)	Doorlopend, 60 dagen	Jan Egberts	Joost Gierman is de nieuwe clustercoördinator

BIJLAGE 2: UITVOERINGSPROGRAMMA REGIO GRONINGEN EN NOORD-DRENTHE: ONS WATER CENTRAAL

In deze bijlage vindt u het uitgewerkte programma dat is overgenomen uit Ons water centraal voor de periode 2020-2025.

Doel 1 – Versterken duurzaamheid	
Trekkers	Nader te bepalen
Waarop gebaseerd	Duurzaamheid moet worden versterkt in beleid en projecten. In 2023 moet er een helder beeld zijn van de mogelijkheden van energiebesparing, minimale inzet van chemicaliën, optimale afstemming van milieutechnisch functioneren van riolering in relatie tot afstelling van gemalen en zuiveringen. Er is in 2023 een agenda gereed voor energiebesparing en -opwekking (riothermie en aquathermie), terugwinning van grondstoffen, drink- en industriewater en circulaire inrichting van de waterketen. Duurzaamheid is rand- voorwaardelijk bij de implementatie van maatregelen voor klimaatadaptatie en voor de integrale invoering van de omgevingswet.
Succesfactoren	De Circulaire inrichting van de waterketen draagt bij aan de oplossing van het klimaatvraagstuk, zorgt voor innovatie en werkgelegenheid.
Schaal van samenwerking	Regio/ zuiveringskringen. De aanpak is regionaal. Het ontwikkelen van een koers naar circulair zal per zuiveringskring om maatwerkoplossingen vragen, waarbij gehanteerde technieken op verschillende plaatsen terugkomen. We stemmen hierin goed af met de Regionale Energie Strategie.
Te boeken winst/ resultaat	Ten aanzien van duurzaamheid staat het principe van maatschappelijk meest verantwoorde kosten voorop: investeringen moeten op de lange termijn renderen en moeten in die zin duurzaam zijn. In een op te stellen duurzaamheidsagenda voor de waterketen wordt een duidelijke koers uitgezet.
Planning globaal	2020-2022 Onderzoeken/ verzamelen/ uitwerken ontwikkelingsperspectief duurzame/ circulaire waterketen. 2023 Agenda met programma, taakverdeling, inzet, kosten 2023-2024 Uitvoering pilotprojecten, voorbereiden uitrol in zuiveringskringen
Geraamde kosten	€ 50.000,- excl. btw, uitvoering in meerdere jaren.
Dekking	Regionale financiering waterketen samenwerking

Doel 2 Verminderen kwetsbaarheid: Strategische personeelsplanning waterketenmedewerkers	
Trekkers	N.t.b.
Waarop gebaseerd	Het verminderen van de personale kwetsbaarheid is een belangrijke opgave uit het waterakkoord. Ondanks de schaalvergroting door herindeling en het vormgeven aan personele samenwerking door middel van meten en monitoren en gegevensbeheer blijft de situatie kritisch. Door vetrekkende medewerkers en krapte op de arbeidsmarkt is het lastig om kennisniveau, competenties en capaciteit op orde te houden. Uit het RIONED-onderzoek naar de branchestandaard blijkt dat er in kennisniveau en competenties veel leemtes zijn op een fors aantal kennisgebieden. Dit verschilt per organisatie. In andere samenwerkingsverbanden zoals Vechtstromen worden deze problemen deels opgelost door personeelsuitwisseling.
Succesfactoren	Door waterketenmedewerkers meer in te zetten op hun specifieke kennis en competenties en daarbij over de bestuurlijke grenzen heen kijken, levert per organisatie meer kennis en kunde op. Hierdoor neemt de kwaliteit van het beheer toe, is vervanging beter mogelijk en krijgen medewerkers de ruimte om te groeien.
Schaal van samenwerking	Regio: alle gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven participeren.

Te boeken winst/ resultaat	Op basis van het RIONED-onderzoek naar de branchestandaard en de capaciteitsramingen van de gemeentelijke rioleringsplannen wordt een strategisch personeelsplan voor de waterketenmedewerkers opgesteld. Op basis hiervan wordt een personeelspoule samengesteld en worden leemtes in kennis, competenties en capaciteit waar mogelijk opgevuld.
Planning globaal	2020 inventarisatie 2021 Strategisch personeelsplan 2021-2024 Aansturing personeelspoule door werkgroep van managers
Geraamde kosten	€ 20.000,- excl. Btw; Looptijd meerdere jaren
Dekking	Regionale financiering waterketen samenwerking

Doel 2 en 3– Verbeteren kwaliteit en verminderen kwetsbaarheid: Meten en Monitoren	
Trekkers	Kees van Nes (projectleider) en André Hammenga (technoloog)
Waarop gebaseerd	Het hebben van een regionaal meet- en monitoringssysteem waarmee alle meetdata van zowel de rioleringswerken als van de zuivering technische werken in onze regio centraal wordt ingezameld in een data-analyse-systeem. De data wordt vervolgens gecontroleerd en gevalideerd zodat met zuivere en juist data wordt gewerkt. En na deze stap worden de gegevens door een waterketentechnoloog geanalyseerd en geïnterpreteerd. Het Meet- en Monitoringssysteem geeft de unieke mogelijkheid om als partners gezamenlijk te werken onder leiding van deskundigen aan verbetering van de waterketen. Drinkwaterverbruik gegevens (op buurtniveau) geven de mogelijkheid om verkeerde rioolaansluitingen op te sporen (afvalwater of regenwaterriolering).
Succesfactoren	De analyse mondt uit in adviezen aan de verschillende gemeenten en waterschappen voor het verbeteren van de kwaliteit van de meetgegevens en om de werking van de keten binnen de zuiveringskring te optimaliseren. Ook de gevolgen van nieuwe opgaven van bijvoorbeeld klimaatadaptatie worden in het systeem inzichtelijk gemaakt.
Schaal van samenwerking	Regio: alle gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven (alleen inbreng drinkwatergegevens) participeren. Een begeleidingsgroep bestaande uit waterprofessionals en ICT-deskundigen wordt frequent geïnformeerd door het projectteam van Hunze en Aa's. De financiële administratie wordt verzorgd door de waterregisseur en de Vereniging van Groninger gemeenten.
Te boeken winst/ resultaat	Inzicht in het verbeteren van de kwaliteit van de data. Inzicht in de praktische werking ten opzichte van het theoretische model. Inzicht in de waterbalans in een zuiveringskring. Inzicht in de juiste werking van pompen, gemalen en overstorten. Advisering aan gemeenten en waterschappen zodat de juiste investering wordt gedaan met vermijding van faalkosten. Milieutechnische verbeteringen: verminderen energiekosten pompen, verminderen riool overstorten, verbeteren werking R.W.Z.I., opsporen verkeerde aansluitingen. Inzicht in de (rest)capaciteit van de riolering gelet op de gevolgen van hevige regenval.
Planning globaal	2020 en verder: proactieve advisering over inzicht in werking, optimalisatie en calamiteiten 2021 Alle deelnemers zijn aangesloten 2021 onderzoek mogelijkheid opsporen verkeerde rioolaansluitingen m.b.v. drinkwatergegevens. 2024 Evaluatie project
Geraamde kosten	€ 308.000,- excl. Btw per jaar; Looptijd 5 jaar, vanaf 1 juli 2018; daarna evaluatie.
Dekking	Projectfinanciering waterketen samenwerking :80% gemeenten (w.v. 25% vast en 75% variabel m.b.v. aantal rioleringsaansluitingen) 20% waterschappen

Doel 2 en 3– Verbeteren kwaliteit en verminderen kwetsbaarheid: Gezamenlijk gegevensbeheer	
Trekkers	Dries Jansma (projectleider)
Waarop gebaseerd	Betrouwbare informatie vormt de basis voor de juiste beslissingen. Zo kan onjuiste informatie leiden tot slechte keuzes en beslissingen en tot extra kosten. Het hebben van een actuele, betrouwbare en complete (ABC) informatie van het rioleringsareaal is het fundament van het werken van de rioolbeheerder, het Meet- en Monitoringssysteem en de Waterketenkaart. De rioolbeheerder heeft deze gegevens nodig voor het bepalen van zijn onderhoudsstrategie en renovatie en vervangingsbeslissingen (assetmanagement) Het Meet en Monitoringssysteem verliest aan waarde wanneer daar geen ABC-gegevens mee gemoeid zijn. En de Waterketenkaart is onbetrouwbaar als de kaartgegevens niet kloppen. De uitwisseling van ABC-gegevens in het landelijke format (GWSW en DAMO) is verder een speerpunt in het Addendum van het bestuursakkoord water.
Succesfactoren	ABC-gegevens bij elke gemeente mondt uit in adviezen aan de rioolbeheerder voor renovatie, onderhoud en tijdige vervanging van rioleringsonderdelen. Het GWSW proof maken van de rioleringsgegevens zorgt voor professionele uitwisseling met de Waterketenkaart en het Meten en Monitoringssysteem. Ook de gevolgen van nieuwe opgaven van bijvoorbeeld klimaatadaptatie worden opgepakt omdat er betrouwbare hydraulische berekeningen worden uitgevoerd.
Schaal van samenwerking	Regio: alle gemeenten kunnen participeren. Een team van water- en beheerprofessionals uit Het Hogeland en de gemeenten van Groningen-Oost werken met ondersteuning van externe deskundigen onder leiding van de projectleider aan het ABC proof maken van de gegevens in deze gemeenten. Het projectteam werkt wekelijks twee dagen samen in het voormalige gemeentehuis van Bedum. De resultaten van deze pilot zijn succesvol. De komende tijd wordt overlegd met de andere gemeenten in hoeverre de samenwerking wordt uitgebreid. De financiële administratie wordt verzorgd door de waterregisseur en de Vereniging van Groninger gemeenten
Te boeken winst/ resultaat	Een actueel, betrouwbaar en compleet databestand van het rioleringsareaal. Een databestand dat uitwisselbaar is met databestanden van andere organisaties. Inzicht werkwijze andere gemeenten met betrekking tot keuzen in onderhoud en vervangingsstrategie zodat gekozen kan worden voor het optimum. Onafhankelijke adviezen over onderhoud, renovatie en vervanging en daarbij potentieel grote besparing ten opzichte van ongewijzigde werkwijzen. Betrouwbare input voor waterketenkaart en meet- en monitoringssysteem. Effectieve inzet van schaars personeel in projectteam GGB en optimaal gebruik maken elkaar kennis en ervaring.
Planning globaal	2020 en verder: advisering over levensduur en vervangingsmaatregelen 2021 Alle gemeenten die willen deelnemen zijn aangesloten 2024 Evaluatie project
Geraamde kosten	€ 90.000,- excl. btw per jaar voor algemene kosten van het project. Afname/vergoeding uren projectteamleden buiten beschouwing gelaten.
Dekking	Projectfinanciering door deelnemende gemeenten.

Doel 2 en 3– Verbeteren kwaliteit en verminderen kwetsbaarheid: Waterketenkaart

Trekkers	André Hammenga (projectleider)
Waarop gebaseerd	Voor iedere gemeente in Groningen en Noord-Drenthe is een “Waterkaart” gemaakt waarop alle waterobjecten zijn weergegeven. De watergegevens van het waterschap en de gemeente komen op de deze kaart samen. Bij het vormgeven van deze kaart werden de waterzaken voor de partners over en weer inzichtelijk en konden fouten worden hersteld. Met behulp van deze waterkaart zijn de waterprofessional in staat de totale werking van het watersysteem helder en duidelijk te doorzien en worden problemen en verstoringen eenvoudiger en sneller opgelost. Water houdt zich echter niet aan organisatiegrenzen en er zijn veel meer interne (bijvoorbeeld ruimtelijke ordening, wegenbeheerder) en externe (Het Rijk, de provincie, inwoners, bedrijven) partijen die de informatie op deze waterkaart willen gebruiken. Bijvoorbeeld voor het doen van vergunningaanvragen, de klimaatmaatregelen of planologie. De Omgevingswet vraagt om tijdige en toegankelijke gegevensverstrekking op basis van actuele gegevens. Ook moet de informatie voor de uitwisseling met derden voldoen aan landelijke normen en standaarden. In aansluiting op landelijke ontwikkelingen met betrekking tot het uitwisselen van data (BAG, BGT, PEDOK, Klimaatatlas), de toepassing van nieuwe technieken voor open datastructuren en de risico’s voor cybercriminaliteit is een nieuw project gestart. De waterkaarten voegen we samen in een “regionale waterketenkaart”. We zorgen ervoor dat de bronhouders (gemeenten en waterschappen) regelmatig aangepaste en nieuwe gegevens leveren, zodat de actualiteit en de betrouwbaarheid is gewaarborgd. Tevens zullen de gegevens moeten voldoen aan de landelijke standaarden (GWSW/Aquo), zodat we dezelfde taal spreken. Bijvoorbeeld, we spreken op de kaart allemaal over een “rioolgemaal” en niet over een “rioolpompstation” of een “rioolpersgemaal”. Op termijn kunnen de gegevens van het project “Met en Monitoren” worden toegevoegd aan de waterketenkaart zodat deze informatie op een snelle en toegankelijke manier wordt uitgewisseld. Voor de uitwisseling en samenvoegen van de waterkaart tot een waterketenkaart werken we samen met het Gegevens Knooppunt Groningen (GKG), dit is een ander regionaal initiatief. Het GKG borgt een veilige en betrouwbare uitwisseling én schept de unieke mogelijkheid om de watergegevens te combineren met andere data: bodem, geluid, energie en de uitgevoerde klimaat stresstesten. Het GKG wordt momenteel gedragen door een groot aantal bronhouders in de provincie Groningen en naar verwachting neemt dit aantal de komende jaren toe. De partners die (nog) geen bronhouder zijn noemen we participanten en zij doen alleen mee voor het thema waterketenkaart.
Succesfactoren	Voor de uniforme uitwisseling van gegevens is het noodzakelijk dat iedere gemeente en waterschap de brongegevens heeft gestandaardiseerd volgens landelijke standaarden (GWSW en AQUO) en ter beschikking stelt via een zogenaamde (open) webservices portaal. Het is van belang dat iedere gemeenten en waterschap in de eigen bronbestanden de gegevens op een voldoende hoog kwaliteitsniveau heeft of gaat brengen (bijvoorbeeld door het regionale project gezamenlijk gegevensbeheer). De informatie op de kaart regelmatig wordt geactualiseerd (dagelijks, maandelijks of per kwartaal).
Schaal van samenwerking	Regio: alle gemeenten en waterschappen. Een regionale projectgroep bestaande uit waterprofessionals werkt aan de waterketenkaart. Gemeenten kunnen zo nodig externe ondersteuning inhuren. Een drietal sub werkgroepen werkt aan deelonderwerpen: Standaardisatie GWSW/Aquo, Keuze en inrichting Open data portaal en kenniskring water (wat vraagt de klant aan informatie).
Te boeken winst/ resultaat	Inzicht in de totale werking en samenhang (ondergronds en bovengronds) van het watersysteem. Integrale afstemming tussen bronhouders, Informatiebron inwoners en input voor bedrijven, Input voor het maken van stedelijke en ruimtelijke plannen. Input voor Inzicht in stresstesten en input voor klimaatmaatregelen. Informatie voor ruimtelijke ordening, (grensoverschrijdende) waterhuishouding in zowel stedelijk als landelijk gebied, inzicht in het rioolstelsels en bemalingsgebieden, inclusief de overstorten, de rioolpersleidingen en rioolgemalen.
Planning globaal	Regulier beheer

Geraamde kosten	€ 27.500,- excl. Btw per jaar voor projectleiding. € 45.000,- excl. btw per jaar voor samenwerking met GKG
Dekking	Projectleiding: regionale financiering waterketen samenwerking. Samenwerking GKG: participanten.

Doel 4 – Beheersing kostenontwikkeling	
Trekkers	Diane Schepers
Waarop gebaseerd	Het inzetten van het uniform exploitatiemodel (UNIEX) als middel om de kostenontwikkeling te monitoren tot 2025 zal leiden tot actuele en vergelijkbare cijfers waarop gestuurd kan worden. De uitgangspunten zijn benoemd, prognoses daarop zijn actueel en verschillen en overeenkomsten zijn in beeld. Dit geeft een realistisch actueel beeld van de ontwikkeling van kosten, naast inzicht in de ontwikkeling van de rioolheffing. UNIEX geeft een transparante opbouw van kosten voor iedere gemeente. Het leidt tot het delen van inhoudelijke kennis, waarmee kosten bespaard kunnen worden door van elkaar te leren en het beste over te nemen. Dat geeft tevens een plus op het vlak van kwaliteit en robuustheid. Enerzijds zijn de directe kosten in beeld. Anderzijds zijn de indirecte kosten benoemd en zijn effecten van bestuurlijke keuzes in beeld. Nieuwe opgaven voor bijvoorbeeld klimaatadaptatie worden apart benoemd, zodat hier ook inzicht ontstaat onderling en van elkaar kan worden geleerd. Daarnaast: invullen landelijk monitor
Succesfactoren	Het is van belang dat iedere gemeente het uniform exploitatiemodel actueel houdt. Deze gegevens worden jaarlijks opgevraagd en geanalyseerd. In het project dat in 2019 wordt uitgevoerd zal ook de structuur van beheer & onderhoudskosten worden geharmoniseerd en worden vergeleken. Dat leidt tot nog meer inzicht en mogelijk snelle besparingen. Voor de waterschappen is op landelijk niveau regulier een benchmark waar veel gegevens worden vergeleken. Voor de waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's onderling is het interessant om de hoogste 10 kostenplaatsen met elkaar te vergelijken en grote verschillen verder uit te zoeken.
Schaal van samenwerking	Regio – jaarlijkse afstemming met alle partners.
Te boeken winst/resultaat	Jaarlijks vergelijken van de ontwikkeling van kosten (incl. monitoring conform huidige methode voor BAW). Jaarlijks inzicht in ontwikkeling kosten op gebied beheer en onderhoud met analyses tot vergelijkbare cijfers (per lengte systeembuis of per aansluiting). Jaarlijks inzicht in werkelijk uitgevoerde investeringen (versus begroting) en prognose van investeringen. Voor de waterschappen een overzicht van de 10 grootste kostenplaatsen van de zuiveringsheffing en de belangrijkste verschillen in beeld.
Planning globaal	Jaarlijks uitvoeren, landelijke monitor gaat door zolang dit landelijk gebeurt 2024 Evaluatie
Geraamde kosten	€ 20.000,- excl. btw per jaar
Dekking	Regionale financiering waterketen samenwerking

Doel 5 – Implementatie van de Omgevingswet en de klimaatadaptatie in relatie tot de waterketen	
Trekkers	Nader te bepalen

Waarop gebaseerd	De relatie tussen de waterketen, de implementatie van de Omgevingswet en de aanpak van klimaatadaptatie raken direct aan de werkzaamheden van gemeenten en waterschappen. Het ontwikkelen van een nieuwe werkwijze waarin deze ontwikkelingen goed op elkaar worden afgestemd is een ontwikkeltraject waar alle partners voor staan. Water is daarin een verbindend element.
Succesfactoren	Kennisuitwisseling en best practises zorgen voor een goede afstemming tussen de waterpartners en de andere domeinen die te maken krijgen met deze ontwikkelingen.
Schaal van samenwerking	Regio/ cluster/ bilateraal gemeente-waterschap. Implementatie vindt vooral plaats op de schaal van gemeenten. Om niet overal het wiel te hoeven uitvinden liggen gezamenlijke kennisontwikkeling en het organiseren van best practices op de weg van de samenwerking in de waterketen.
Te boeken winst/ resultaat	Het is de bedoeling dat er een integrale aanpak/ invoering komt van de Omgevingswet, die goed is afgestemd op de maatregelen voortvloeiend uit klimaatadaptatie, duurzaamheid en bijvoorbeeld wijkaanpak, energieprogramma's, aardgasloze wijken etc. Daarin zorgt de waterketen dat haar onderdelen op goede wijze verweven worden.
Planning globaal	2020 Risicodialoog voeren, criteria voor aanvaardbare risico's opstellen 1-1-2021 Omgevingswet van kracht Vanaf 2021 Aanpak onaanvaardbare risico's afstemmen op omgevingsvisies, individuele programma's waterschappen en gemeenten 2024 programmatische afstemming is overal voltooid
Geraamde kosten	€ 10.000,- excl. btw over meerdere jaren
Dekking	Regionale financiering waterketen samenwerking

Doel 6 – Afstemmen aanpak cybercriminaliteit	
Trekkers	Nader te bepalen
Waarop gebaseerd	In navolging van het addendum op het Bestuursakkoord Water willen wij ook toetsen of onze IT-structuur voldoende beveiligd is tegen cybercriminaliteit. In toenemende mate worden gegevensbestanden, meetapparatuur en hoofdpoten aan elkaar gekoppeld. De risico's die bestaan bij het verbinden van verschillende systemen moeten goed in kaart worden gebracht. Er wordt een nulmeting (2020) uitgevoerd, in navolging van de aanpak bij Hunze en Aa's. Indien nodig wordt een plan opgesteld met passende maatregelen. De coördinatie hiervoor ligt bij de waterketen, implementatie is voor de individuele partners.
Succesfactoren	Voor dit project is kennis van de verschillende systemen noodzakelijk. Dit kan worden georganiseerd door een team van specialisten uit verscheidene organisaties naar de waterketen als geheel te laten kijken. Het gaat om een risico-assessment wat moet resulteren in een gedragen advies.
Schaal van samenwerking	De coördinatie hiervoor ligt bij de waterketen, implementatie is voor de individuele partners.
Te boeken winst/ resultaat	Er is een heldere risico-assessment (nulmeting) van de IT-structuren en onderdelen die bij de samenwerking aan elkaar gekoppeld zijn. Risico's zijn beheersbaar en er worden bij individuele partners eventueel maatregelen getroffen om een zo hoog mogelijk veiligheidsniveau te garanderen.
Planning globaal	2020 uitvoeren nulmeting 2021-2022 Uitvoeren eventuele maatregelen (individuele organisaties)
Geraamde kosten	€ 20.000,- excl. btw eenmalige onderzoeks- en advieskosten over meerdere jaren
Dekking	Regionale financiering waterketen samenwerking